

EEN UNIEKE SAMENWERKING

Het Duits-Nederlandse Legerkorps

(*Koninklijke Landmacht, Sectie Militaire Geschiedenis, Den Haag, 1996. 249 o.*)

A Magyar Köztársaság NATO-ba való hivatalos meghívásának tükrében különösen figyelemre méltó a Holland Királyi Haderő Hadtörténelmi Részlegének kiadásában megjelent kötet, amely „Egyedülálló együttműködés” címmel a német-holland vegyes hadtestet mutatja be. Bevezetőjében R. Reitsma altábornagy, a vegyes hadtest holland vezénylő tábornoka azt az utat vázolja fel, amely lehetővé tette, hogy 1995. augusztus 30-án Münsterben, a hadtest főhadiszállásán bejelenthessék e magasabbegység létrejöttét. Dr. v. Steinacker báró vezérőrnagy, a vezénylő tábornok német helyettese a napi feladatok együttes megélését és közös végrehajtását méltatja a szövetségi rendszeren belül – egy esetlegesen szükségessé váló bevetés előzetes garanciájaként. A kötet kiadói, Piet Kamphuis, a Holland Királyi Haderő Hadtörténelmi Részlegének vezetője, Axel Rosendahl Huber alezredes, a Holland Királyi Hadiakadémia szociológia docense és Paul Klein, a Német Szövetségi Haderő Társadalomtudományi Intézetének igazgatója egymás kölcsönös megismerése és a bajtársi együttműködés elmélyítése céljából döntöttek úgy, hogy holland és német nyelven párhuzamosan kiadott tanulmánykötettel lépnek elő.

Frans Klovert és Alex Krijger „Egyedülálló együttműködés” című bevezető írásukban a NATO létrehozásától a vegyes hadtest megalakulásáig terjedő időszakot elevenítik fel a német-holland katonai együttműködés szempontjából. A politikai bevezető szakasz rövid áttekintését követően főleg az Északi Hadseregcsoportba beosztott I. Németalföldi és I. Német Hadtest együttműködésének bemutatására helyezik a hangsúlyt. A továbbiakban a német Seedorf bázis holland, illetve a holland Budel bázis német

csapatoknak való tartós átengedését emelik ki, mint a vegyes hadtesthez vezető fő állomást.

A következőkben Gerhard Brunn az 1555-1995 közti német történelem, Horst Lademacher az 1568-1995 közti németalföldi történelem nagyívű összefoglalását adja. Ezekhez csatlakozva, Paul Klein a mai Németországot, Horst Lademacher a mai Hollandiát mutatja be a tények és számok tükrében, az állami berendezkedés, a politikai pártok, a földrajzi kiterjedés, a népesség megoszlása, a gazdaság, a közlekedés vonatkozásában. Végezetül Paul Klein a tizenhat tartomány létében is tükröződő sokarcúságot hangsúlyozva a németek jellemzését adja, amely a napi életvitelben is megnyilvánul, Joseph Soeters pedig, a kereskedő-misszionárius vonásokat, a víztől való függőséget és a gátak mögé zártságot kiemelve a németalföldieket jellemzi.

A kötet következő egysége a hadügyek felé irányítja a figyelmet. Alex Krijger a német szárazföldi haderő 1990-1996 közti alapvető változásait mutatja be, kiemeli az egységes hadseregépítés szükségességét, a megváltozott nemzetközi helyzetben lehetségessé váló és gazdaságilag is szükséges takarékosági intézkedéseket, mindezekből fakadóan az új feladatoknak megfelelő új struktúra kialakítását és a NATO területén kívüli német katonai küldetéseket. Paul Hartman ehhez csatlakozva a Holland Királyi Haderő szárazföldi csapatainak 1990 óta folyó és 1998-ban lezáruló átalakítási folyamatot idézi fel, amelyet főleg az új struktúra és a kisebb létszám határoz meg. Mindez az egyszemélyi parancsnoki felelősséget, az önálló cselekvést és a kölcsönös bizalmat feltételezi: a jövő az önkéntesek toborzásán alapuló hivatásos hadseregé, miközben tartalékként tovább

élnék a területvédő, tartalékosok behívásával feltöltendő csapatok. Befejezésül a szerző a holland hadsereg társadalmi helyzetéről szól rendkívül őszinte hangvétellel.

Paul Klein a Német Szövetségi Haderővel foglalkozó további tanulmányban a német katonáról alkotott hagyományos kliséket veti egybe az „egyenruhás állampolgár” képével, majd a sorköteles, szerződéses és hivatásos katonák kategóriáival foglalkozik. Ezt követően az alá- és fölérendeltségi viszonyokat, a haderőn belüli társadalmi érintkezési formákat, a megőrzött és az elvetett hagyományokat részletezi. Befejezésül a hadsereg társadalmi megbecsülésének kérdésével foglalkozik. Ehhez csatlakozva Axel Rosendahl Huber a változó világban változásban levő Holland Királyi Haderő társadalmi helyzetének történelmileg megalapozott sajátosságait tárgyalja. A tanulmány első része a társadalomnak az 1960-1989 közt a haderőre gyakorolt befolyását, második része a haderőben 1989 óta, a nemzetközi események hatására bekövetkezett strukturális változásokat elemzi.

A kötetet záró két tanulmány a holland-német vegyes hadtesttel foglalkozik. Peter Rohmann az 1990-es alapvető európai változásokból és a NATO 1991-es új stratégiai koncepciójából kiindulva a fejlődéstörténetet dolgozza fel, kiemelve az Európa egységesítésére és a politikai és hadászati célszerűségekre való törekvés katonai alapelvét. Kiemeli az elvi megállapodás 1993. március 30-i, a végrehajtásról szóló szerződés 1994. január 27-i és az első holland kötelék Münsterbe érkezésének 1995. április 3-i dátumát, majd a vegyes hadtest 1995. augusztus 30-i végleges megalakulását. Ezután részletesen ismerteti a vegyes hadtest összetételét, alá- és fölérendeltségi viszonyait, a parancsnoki feladatok megosztását, a közös (angol) vezényleti és szolgálati nyelvből fakadó előnyöket és hátrányokat, a nemzeti és a közös feladatokból fakadó nehézségeket. Axel Rosendahl Huber csatlakozó tanulmányában a vegyes hadtestről a katonák, illetve a civilek által alkotott képpel foglalkozik 900 német és 700 holland katona kérdőíves kikérdezése, valamint az 1994-es hollandiai közvéleménykutatás alapján. Befejezésül a vegyes hadtest törzsében megvalósuló napi német-holland

együttműködés sajátos kulturális következményeit elemzi.

Értékelő kitekintésében a kötet három kiadója a német-holland kapcsolatok teljesen új fejezeteként méltatja a vegyes hadtest működését, amely lényegesen különbözik a szövetségtől, hiszen mindkét részről a nemzeti szuverenitás egy részéről kellett lemondani a honvédelem területén. Ez, a nagyságrendbelis történelmi fejlődésben megmutatkozó különbségek ellenére, a társadalmi-politikai egyetértés alapján vált lehetségessé. Erre való tekintettel meggyőződésüket fejezik ki, hogy a béke és a biztonság érdekében a különböző gondolkodási és cselekvési hagyományoknál is erősebbnek bizonyulhat az együttműködésre irányuló szándék.

E gondolat jegyében ajánlja a recenzens honfitársai figyelmébe e szépen illusztrált, gondosan megszerkesztett, a szerzők életrajzát is ismertető kötetet.

Zachar József